

“Глобальні бібліотеки” в Україні

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Літо 2008

Організоване “Глобальними бібліотеками” дослідження потреб бібліотек визначає сильні та слабкі сторони української бібліотечної системи

В цьому випуску:

“ОЦІНЮВАННЯ ПОТРЕБ БІБЛІОТЕК” 1

ПРОГРАМУ НАЗВАЛИ “БІБЛІОМІСТ” 2

ЕКСПЕРТНА РАДА НАДАЄ ЦІННІ КОНСУЛЬТАЦІЇ 3

ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР ВИСЛОВЛЮЄ ПІДТРИМКУ 4

ПОЗНАЙОМТЕСЯ З КАРОЛІНОЮ АБУЗЯРОВОЮ 4

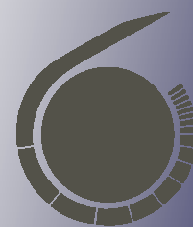
Цього літа IREX спільно з Українською бібліотечною асоціацією (УБА) завершили широкомасштабне дослідження потреб публічних бібліотек України і провели аналіз його результатів. Дослідження — невід'ємний компонент етапу планування програми “Глобальні бібліотеки” в Україні — було розроблене з метою визначення тих сфер української бібліотечної системи, які потребують інвестицій для забезпечення вільного доступу всього населення до Інтернету. Результати дослідження стали основою детального плану програми, який у липні Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) подала до Фондації Білла та Мелінди Гейтс.

Після семінару з методології проведення дослідження потреб, який IREX та УБА організували у березні, бібліотекарі 26 регіонів розпочали збір даних про сучасний стан публічних бібліотек, інфраструктуру, обладнання, освіту працівників та необхідне підвищення кваліфікації. Регіональні команди, що проводили дослідження, розіслали анкети у всі публічні бібліотеки кожної області, збрали відповіді та обробили результати. Ці команди також відвідали 10 обраних навздогад бібліотек в кожній області, щоб здійснити верифікацію наданої інформації. Під час відвідин команди також проводили фокус групи, де представники місцевих урядів і громад обговорювали найактуальніші для регіону проблеми і шляхи їх вирішення за

допомогою публічного доступу до Інтернету. Галина Козаченко з Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки, яка була активним членом регіональної команди, зазначила: “Це дослідження було дуже динамічним і результативним, оскільки обробляючи зібрані в області дані бібліотек, я відчула, наскільки воно важливе. Мені приємно бути задіяною в проєкті, мета якого допомогти бібліотекам, бібліотекарям і користувачам”.

Майже всі публічні бібліотеки, а всього їх 17763, надали необхідну інформацію. Понад третина населення країни (більше 16 млн. людей) залишається активними користувачами бібліотек, і вони, як підтвердили зустрічі з громадськістю в областях, з нетерпінням чекають й охоче використовуватимуть безкоштовний доступ до Інтернету у публічних бібліотеках. На даний час публічні бібліотеки мають лише 1771 комп'ютер для користування читачів, тобто в середньому у кожній бібліотеці для читачів виділено 0,1 комп'ютера. У містах на 100 тисяч населення існує лише по 3 комп'ютери для користувачів бібліотек. Депутат Скадовської міської ради (Херсонська область), Олег Лиховид зазначив: “Існує гостра необхідність створення Інтернет-центрів на базі публічних бібліотек. Користувачі виграють від того, що бібліотеки стануть потужними інформаційними центрами, де також можна

Продовження на стор. 2

IREX
WWW.IREX.ORG

Обрана назва для програми — “БібліоМіст”

Беручи до уваги ідеї тисяч бібліотекарів по всій Україні, IREX обрав “БібліоМіст” офіційною назвою програми. Бібліотекарів та всі інші зацікавлені сторони попросили придумати для української програми назву, яка б стисло й конкретно відображала місію IREX і суть програми. Основними побажаннями щодо ідей були: унікальні довгі фрази; складні й незрозумілі аббревіатури; не повторювати назв інших програм і перевірити доступність домену в Інтернеті.

За результатами сотень пропозицій та он-лайн голосування, взявши участь в якому були запрошені всі бібліотеки, “БібліоМіст” визнано най-

кращою назвою для програми.

Назва “БібліоМіст” підкреслює роль бібліотеки і її місію у подоланні інформаційної прірви й наближенні новітніх інформаційних технологій до людей. Бібліотеки допомагають надати громадськості доступ до інформації, звести разом різноманітні організації та установи, щоб вони могли спільно й ефективно вирішувати проблеми розвитку, і “звести мости” між урядом та громадянами. Бібліотеки можуть об'єднати різні верстви населення, допомогти людям скористатися наявними ресурсами для досягнення їхніх цілей. ■

Оцінювання потреб бібліотек, визначає сильні та слабкі аспекти української бібліотечної системи

Продовження стор. 1

буде здобути відповідні знання та навички. ”

На даний час по всій країні лише 2,8% публічних бібліотек підключені до Інтернету і 490 публічних бібліотек надають доступ до Інтернету своїм відвідувачам. Звісно, особливо сумна картина у сільській місцевості, де у 93% населення немає доступу до Інтернету, проте навіть 72% міських жителів не мають такої можливості. Найкраща ситуація у Києві — тут живе і працює більше половини всіх користувачів Інтернету України. Отже, головним елементом програми “Глобальні бібліотеки” в Україні є зменшення розриву між Києвом та регіонами.

Проведене дослідження висвітлює проблеми, що існують у бібліотечній сфері України, наприклад, тенденція до старіння кадрів і нестача молодих кваліфікованих спеціалістів, недостатнє навчання з інформаційним технологіям. Зокрема, 17% бібліотекарів старші 55-ти років (офіційно пенсійний вік в Україні); лише трошки більше п'ятої частини бібліотекарів молодші 35-ти років; і найбільша вікова категорія (з 35 до 55) складає 62%. Більше того, з 35299 працівників бібліотечної сфери лише 20% мають базові комп'ютерні знання та навички.

На щастя для українського бібліотечного сектору і суспільства в цілому, разом з потребами з'являються і можливості. І незважаючи на значні проблеми, які були окреслені завдяки проведеному дослідженню, приблизно половина бібліотек має необхідну інфраструктуру і передумови для того, щоб вже завтра почати надавати громадянам доступ до Інтернету. Результати оцінки потреб публічних бібліотек України будуть доступні для бібліотек та населення незабаром. ■

БібліоМіст

“Існує гостра необхідність створення Інтернет-центрів на базі публічних бібліотек. Користувачі виграють від того, що бібліотеки стануть потужними інформаційними центрами, де також можна буде здобути відповідні знання та навички. ”

Команда програми “Глобальні бібліотеки” та її ключові партнери зустрілися, щоб вдосконалити план впровадження програми

Протягом літа експертна рада IREX працювала із національними партнерами для вдосконалення плану впровадження програми “Глобальні бібліотеки”. Представники комерційного сектора і громадських організацій України надали IREX поради щодо технічних проблем, які можуть виникати при впровадженні такої широкомасштабної програми, розглянули та прокоментували розроблений Українською бібліотечною асоціацією (УБА) план тренінгів, допомогли визначити цільову аудиторію програми.

Засідання експертної ради за участі представників комерційного сектора.

19 липня на засідання експертної ради для обговорення технічних проблем, які постають перед програмою, зібралася підгрупа, що складається з представників комерційних структур, а саме: Cisco Systems в Україні, Гігабайт, K-Trade, AMI, Diawest, Інком тощо. Зокрема учасники обговорювали такі питання: закупівля, доставка і встановлення обладнання, створення мереж та надання поточної технічної підтримки українським бібліотекам.

Учасники засідання висловлювали слушні для впровадження програми поради. Під час обговорення проблем віддалених сільських населених пунктів, зокрема проблеми підключення до Інтернету, Богдан Корбань, представник Cisco Systems, окреслив переваги та недоліки

можливих варіантів вирішення цього питання, наприклад, супутниковий зв'язок, 3G та використання послуг Укртелекому. Для оперативного встановлення обладнання та ефективного використання коштів рада порекомендувала стандартизувати комплектацію комп'ютерного обладнання, що дозволить автоматизувати його конфігурування, і використовувати wi-fi (бездротове підключення).

На думку учасників засідання, найважливішим фактором, який впливатиме на оперативність встановлення обладнання, є стан та умови в бібліотеках. Відповідно, необхідно наперед перевірити, що електромережі, підключення до Інтернету тощо є у належному стані. Присутні запропонували IREX допомогу в оцінюванні стану бібліотек для визначення критеріїв відбору учасників програми.

Експертна рада також обговорювала питання стабільної технічної підтримки для Інтернет центрів. Працівники Національної парламентської бібліотеки наголосили на важливості технічної підтримки після передачі обладнання бібліотекам і на необхідності “гарячої лінії”, завдяки якій бібліотекарі зможуть отримати відповіді на технічні питання. Члени ради також запропонували створити доступний і вичерпний ілюстрований посібник для користувачів-початківців. У посібнику можна буде знайти відповіді на найпростіші питання, а гарячі лінії слугуватимуть для складніших випадків.

Засідання експертної ради за участі представників громадських організацій

Пізніше на засідання зібралася підгрупа експертної ради, щоб обговорити запропонований УБА план тренінгів з інформаційних технологій, проектні заходи та можливі перешкоди, а також партнерство бібліотек з громадськими організаціями. На зустрічі були присутні представники бібліотечної системи, громадських

БІБЛІОТЕКА МІСЯЦЯ

Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва

Заснована: 1946

Веб-сторінка: <http://www.library.mk.ua/>

Директор: Роскіна Тетяна Іванівна

Бібліотечний фонд: понад 100 тис.

Місія: інформування читачів за актуальними темами і проблемами сучасного освітнього процесу

Надає населенню безкоштовний доступ до Інтернету: Так!

організацій та уряду.

План тренінгів УБА передбачає створення одного національного тренінгового центру і 24 обласних. Згідно з планом навчальна програма складатиметься з трьох частин: основи користування комп'ютером та Інтернетом, доступ до Інтернету як бібліотечна послуга, захист прав бібліотек і громадський розвиток. Для відбору установ, де розташовуватимуться тренінгові центри, розробки навчальної програми і управління процесом буде створено три тимчасові комітети.

Переглянувши навчальний план, представники громадських організацій висловили УБА та IREX своє бачення й пропозиції. Учасники засідання рекомендували використовувати інноваційні навчальні технології, такі як рольові ігри, та інтерактивні методики. На засіданні також піднімалося питання самофінансування та співфінансування. Члени експертної ради запропонували проводити курси з фандрейзингу, які допоможуть бібліотекам та громаді знайти нові джерела фінансування. Владислав Кучереносов, директор з тренінгів і комунікації Інституту успішних громад, виступив за об'єднання зусиль при створенні навчальної програми УБА. Пан Кучереносов також зазначив, що українські громадські організації, які вже досягли певного успіху у сфері захисту прав, управління проектами, підвищення рівня громадської свідомості тощо, будуть раді допомогти бібліотеками стати громадськими центрами, що існують для людей. Розробка навчального плану ще триває, і члени УБА враховують всі висловлені пропозиції. ■

20 червня члени експертної ради зібралися для обговорення навчального плану з інформаційних технологій.

Офіс “Глобальних бібліотек” в Україні
вул. Горького 236, офіс 42
Київ 01004

тел/факс:
(380) (44) 287-44-56
(380) (44) 289-34-35/36
Email: gl@kyiv.irex.org

Головний офіс IREX
2121 K Street NW #700
Washington DC 20037

Phone: 202-628-8188
Fax: 202-628-8189
E-mail: gl@irex.org

Скоро з'явиться!
<http://www.bibliomist.org>

IREX
WWW.IREX.ORG

IREX—це міжнародна неприбуткова організація, що адмініструє інноваційні програми для розвитку лідерського потенціалу з метою покращення якості освіти, зміцнення незалежних ЗМІ та сприяння розвитку плюралістичного громадянського суспільства. Заснована у 1968, IREX працює у більш, ніж 50 країнах.

Віце-прем'єр-міністр України Іван Васюник закликає підтримати “Глобальні бібліотеки”

22 травня представники IREX та УБА зустрілися з Віце-прем'єр-міністром України із гуманітарних питань Іваном Васильовичем Васюником. Зустріч стала нагодою ознайомити Віце-прем'єр-міністра з програмою “Глобальні бібліотеки”. Після зустрічі п. Васюник написав лист, у якому доручив українським міністерствам та обласним органам влади створити міжвідомчі робочі групи для сприяння у проведенні дослідження потреб бібліотек, плануванні впровадження програми і визначенні джерел співфінансування для участі України в

проекті.

Відповідальною за координацію процесу в українському уряді є Ольга Бенч, заступник Міністра культури та туризму. Зараз Міністерство культури і туризму планує дві зустрічі міжвідомчої робочої групи за участю заступників міністрів відповідних міністерств, а пізніше доповідь Кабінету Міністрів України про результати обговорень. ■

Про нашу команду: Кароліна Абузярова, експерт зі зв'язків з урядовими структурами

Працівник IREX: з січня 2008

Посада: експерт зі зв'язків з урядовими структурами

Попередній досвід роботи: менеджер програм у Національному Демократичному Інституті, працювала над інституційним розвитком Секретаріату Президента України та Секретаріату Кабінету Міністрів України. Пройшла стажування у Фонді Захисту Дітей у Нью-Йорку, а також Фондації Україна-США у Вашингтоні, округ Колумбія.

Освіта: отримала ступінь магістра порівняльної політології та державного управління в Університеті Юта в Солт Лейк Сіті, а також диплом спеціаліста й бакалавра філології і перекладу англійської та іспанської мов у Запорізькому державному університеті.

Рідне місто: пишаюсь тим, що народилась і виросла в Запоріжжі, батьківщині українських борців за свободу. Проте вважаю себе громадянкою світу, тому що почувуюсь як вдома у багатьох куточках світу.

Що Вам найбільше подобається у Вашій роботі? Робота допомагає мені розвивати цілеспрямованість та наполегливість.

Що у Вашій роботі найважче? Врахувати всі можливі наслідки та знайти рішення для кожного з них.

Де в Україні Ви б хотіли побувати? Ще не була у Луцьку. Також мені подобається місцевість біля ріки Дністер у Чернівецькій та Хмельницькій області, є в ній щось особливе. Ну і Крим мій улюблений, можу бути там знову і знову.

Чим Ви плануєте займатися на вихідних? Відвідати фестиваль мистецтв, подивитись альтернативний фільм, купатись у річці, закінчити книжку про індійські родини ■

